ANATOMIJA JEDNOG TE ISTOG MORALA

VUČIĆEVA politika suočavanja sa prošlošću jasno je oivičena njegovim povinovanjem odluci Evropskog suda za ljudska prava da Srbija ne mora da isplati ratne dnevnice desetinama hiljada veterana rata na Kosovu, i povinovanjem zahtevima „javnosti" (samozvanci i lažičari u rasponu od Kurira do uglednih prestoničkih „think tankova") da se razreše misteriozna ubistava uticajnih ličnosti s kraja devedesetih godina.
Dva događaja koja organizujemo danas u Beogradu i u ponedeljak u Zrenjaninu, a koje najavljujemo u ovom broju, prilika su da nastavimo razgovor o politici zataškavanja i laganja o ratu i o antiratnom pokretu, o mestu na koje nas takva politika vodi i o alternativama.
Dragomir Olujić u ovom broju završava svoj prikaz recepcije bosanskih protesta u Srbiji, a počinjemo sa objavljivanjem teksta predavanja Đokice Jovanovića sa našeg prošlogodišnjeg seminara o delu Milovana Đilasa.
Anatomija jednog morala ovih dana svakako traži još jedno čitanje, Đokica nam objašnjava zašto.
Učitelj neznalica i njegovi komiteti

Učitelj neznalica i njegovi komiteti, u saradnji sa udruženjem Ravnopravnost iz Zrenjanina, obeležiće 7. aprila petnaestu godišnjicu od napada na Zeleno Zvono

Antiratno zvono i prestonički praporci

U okviru projekta Imenovati TO ratom, za protekle dve godine uradili smo nekoliko stotina intervjua sa učesnicima rata i antiratnim aktivistima iz devedesetih godina i organizovali više od pedeset okruglih stolova na kojima smo nastojali da iniciramo razgovor i saradnju između ratnih i antiratnih veterana u Srbiji. Projekat je pored Beograda realizovan i u Leskovcu, Nišu, Kragujevcu, Požegi, Zrenjaninu i Kikindi. Većina projektnih aktivnosti istraživala je politička pitanja koja proizilaze iz današnjeg položaja učesnika rata. Iako su projekat uglavnom vodile anti-ratne NVO, i odvijao se u njihovim prostorjama, od preko pedeset okruglih stolova realizovanih širom Srbije, samo se jedan neposredno bavio antiratnim aspektom političke zaostavštine devedesetih. Organizovali smo ga 21. septembra prošle godine u Zrenjaninu, pod nazivom Antiratni spomenik, na ruševinama kluba *Zeleno zvono* koji je 7. aprila 1999. godine izrešetan, a njegov vlasnik Branislav Guta Grubački uhapšen kao „izdajnik". Podsećamo da je samo četiri dana kasnije, dok je Guta Grubački bio u kućnom pritvoru, u Beogradu ubijen Slavko Ćuruvija. *Zeleno zvono* nas svojoj prvobitnoj lokaciji više nikada nije proradilo, a 2006. godine je spaljeno. Počinioci pucnjave i progona od pre 2000. godine, kao ni potpaljivači posle Petog oktobra, do danas nisu otkriveni.

Petnaest godina nakon napada na *Zeleno zvono* i Gutu Grubačkog, ovi događaji se u javnosti i dalje prećutkuju.

Zeleno zvono je tokom devedesetih godina bilo prepoznato kao snažno organizaciono uporište antiratnog i antinacionalističkog pokreta. Radom *Zelenog zvona* osporavana je ne samo Miloševićeva i Šešeljeva politika, već i malodušnost antiratnog pokreta da se protiv Miloševićeve i Šešeljeve politike ništa ne može uraditi. Činjenica da su tokom ratova devedesetih godina nacionalističke stranke pobeđivale na izborima, u antiratnim krugovima se uglavnom „objašnjava" opredeljenjem radnika za nacionalističku politiku. Gotovo nikada se ne čuje pitanje koliko je porazu antiratne politike doprinela neorganizovanost i malodušnost unutar antiratnog pokreta. Da li je jugoslovenska radnička klasa podržala nacionaliste zbog puke sklonosti ka njihovoj politici? Da li je antiratni pokret izbegao, odbio, ili bio nesposoban da se obrati radničkoj klasi sa pitanjima koja su njoj bila ključna, pre svega o privatizaciji? *Zeleno zvono* u antiratnom pokretu nije učestvovalo kao NVO, stranka, stručna javnost, cvet građanstva... već kao samostalna ugostiteljska radnja, voljom njegovog vlasnika u svom privatnom prostoru, sa rizikom za njegovu egzistenciju i egzistenciju njegovih zaposlenih. Petnaestu godišnjicu napada na *Zeleno zvono* obeležavamo ne samo zbog svog doprinosa antiratnoj politici i cene koju je platio zbog te politike, već i zato što svedoči šta je antiratni pokret mogao postići da je izašao na kraj sa sopstvenim slabostima.

Sudbina *Zelenog zvona* i njeno prećutkivanje obeležavaju još jedan rascep koji je važan za razumevanje fenomena antiratnog pokreta u Srbiji i koji je ostao nerešen do danas – pitanje prostora, tj. Beograda i „unutrašnjosti". Šta sve sa sobom nosi antiratni angažman van Beograda, daleko od velikih medija, Dedinja i stranih ambasada? Šta sa sobom nosi pozicija lokalnog partnera beogradskih NVO, koje su deo onog istog univerzuma u kom su i veliki mediji, Dedinje i strane ambasade? Kakve su vam šanse ako bi vaši prestonički partneri radije prećutali vaše stradanje, nego da problematizuju sopstvenu „malodušnost"?

Antimiloševićevska solidarnost prikriva još jedan žarošni problem – u antiratnim krugovima nije se vodila, barem ne ozbiljna diskusija za kakve se promene zalažemo, dovoljno da je bilo biti protiv Miloševića. Tako je posle Petog oktobra, pod firmom „demokratije", „slobode" i „privatne svojine", nastavljena najokrutnija represija i pljačka kroz proces privatizacije. Otpor protiv te represije, u kom je učestvovalo i *Zeleno zvono*, nije privatizovan imenom i prezimenom u disidentsku tradiciju, i glavni nosioci represije i otpora su ostali nevidljivi. Danas, ratni ministar informisanja Aleksandar Vučić nudi prestoničkoj antiratnoj čaršiji „da se nađu" na razrešenju ubistva Slavka Ćuruvije. Suočavanje konvertita sa prošlošću i ubistvima iz devedesetih dolazi kao podmićivanje za buduće ćutanje u susret pojačavanju represije.

Učitelj neznalica i njegovi komiteti, u saradnji sa udruženjem Ravnopravnost iz Zrenjanina, obeležiće 7. aprila 2014. godine petnaestu godišnjicu napada na *Zeleno zvono*, na lokaciji izrešetanog i zapaljenog Zelenog zvona u Prvomajskoj 16 u Zrenjaninu, sa početkom u 12.00 časova.

U Beogradu, 3. april 2014. godine
Učitelj neznalica i njegovi komiteti

za samoobrazovanje
Rilten
uciteljneznalica.org
društvena pitanja

Imenovati TO ratom

Učitelj Neznalica i njegovi komiteti, Centar za kulturnu dekontaminaciju i učesnici projekta Imenovati TO ratom pozivaju vas na predstavljanje knjige

Skriveni rat

Autorka: dr Nada Sekulić, vanredna profesorka, Odeljenje za sociologiju, Filozofski fakultet u Beogradu

Učesnici: prof. dr Marija Bogdanović, prof. dr Đokica Jovanović, Jelena Vićentić, koordinatorka u Srbiji međunarodne kampanje „ICAN" za zabranu nuklearnog naoružanja

Rat je ostao iza nas. Nekoliko hiljada ljudi je uspelo da ga zaobiđe i izbegne, više miliona ljudi na ovim prostorima preguralo ga je preko svojih leđa, sa posledicama koje su manje-više ostale nevidljive do danas, a hiljade ljudi u tome nisu uspeli, ostavivši svoje živote na ratištima u Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i Srbiji. Knjiga *Skriveni rat* bavi se problemom nevidljivosti rata. Mada su učesnici tog rata još uvek živi, mada njegove posledice još uvek trpe mnoge porodice, dok neki još uvek uživaju koristi nastale ratnim profiterstvom, mada je sadašnja država Srbija podignuta na ruševinama tog rata, o njemu se nesrazmerno malo govori, groblja na kojima su sahranjene neidentifikovane žrtve su zapuštena, a Srbija do danas još uvek zvanično nije ni bila u ratu. Da li to strašno vreme treba prosto ostaviti iza nas i da li je dovoljno što je oružje zaćutalo? Da li je dolaskom krhkog mira obezbeđena nepristrasnost u uspostavljanju novih društvenih ugovora i ustrojstvu novih država nastalih raspadom SFRJ? Šta su dalekosežne posledice zaborava rata i njegovih kolateralnih i direktnih žrtava?

Knjiga *Skriveni rat* bavi se nevidljivošću rata na tri nivoa – jedan je teorijski, vezan za analizu teorija modernog rata unutar kojih se svesno zanemaruje razornost ratnog iskustva kao faktor ratnog dešavanja i odlučivanja o njemu. U najbukvalnijem smislu, sve teorije rata „upotrebljavaju kodiran rečnik i eufemizme kada govore o satiranjima i leševima." Drugi nivo analize bavi se ideološkom nevidljivošću proteklog rata u zvaničnoj politici Srbije danas, s obzirom na popis poginulih učesnika rata, kao i s obzirom na zvanični odnos države prema tom ratu i prema ratnim vojnim invalidima. Treći nivo bavi se ratnom traumom i nemogućnošću da se ona artikuliše i inkorporira u uobičajeni jezik mirnodopske kulture. U tom kontekstu, analizirane su životne priče i dubinski intervjui vođeni sa ratnim vojnim invalidima i porodicama poginulih učesnika rata vezanog za raspad SFRJ u periodu 1991-95.

Knjiga je nastala na osnovu samostalnog petogodišnjeg istraživanja u okviru istraživačkog projekta „Akteri društvenih promena u Srbiji danas" Instituta za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta u Beogradu.

Nada Sekulić je vanredna profesorka na Odeljenju za sociologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu, gde predaje nekoliko predmeta, među kojima i antropologiju rata. Oblasti njenog rada, pored antropologije rata, ondose se na istoriju i teoriju antropologije i studije roda. Pored ove knjige, objavila je i monografiju *O kraju antropologije*, koautorka je monografije *Jednake mogućnosti* sa dr Zoricom Mršević, urednica zbornika *Žene, religija, obrazovanje – između duhovnosti i politike* i autorka više desetina naučnih teorijskih i istraživačkih radova publikovanih u stručnim časopisima i zbornicima.

Đokica Jovanović

Milovan Đilas:
Anatomija morala srednje klase i samoupravna alternativa

§

„Ali najviše me zapanjuje, plaši, što revlucija ne nudi neke znake čovekovog duhovnog preporoda, ne čini ljude poštenijim, iskrenijim, ne povećava njihovu sposobnost da se ocene sami i da moralno procene svoj trud.

…

Nema opasnijeg otrova nego što je vlast nad ljudima, mi to moramo znati ako nećemo da nas vlast otruje, da nas pretvori u ljudoždere, još gore od onih protiv kojih smo se celog života borili."[1]

Ovo nisu reči Milovana Đilasa, već Maksima Gorkog (Максим Горький [Алексей Максимович Пешков]). Nije Đilas jedini koji je bio razočaran i uplašen pred stvarnošću konkretnog socijalističkog poretka. Pre njega je, na još tragičniji način, osetio fatalnu surovost staljinizma Lav Trocki (Лев Давидович Бронштейн Троцкий).

Smatram da je zanimljivo da se, iz današnje perspektive, kada smo svedoci beskompromisnog nastupa nove tzv. liberalno/neoliberalno orijentisane srednje klase osvremeno na postrevolucionarni period kada je isto tako, silovito nastupala ondašnja nova/srednja klasa. Ondašnja nova/srednja klasa je, po mom mišljenju, stvorila, pripremila tle za nastup aktuelne srednje klase. Zato je dobro podsetiti se na tadašnje Đilasove uvide.

Šta je naslutio Đilas? Preko detekovanja nove kaste, docnije nove klase, naslutio je nastup srednje klase u Jugoslaviji. Đilas vidi kako se nova klasa rađa iz radničkih i seljačkih slojeva. Vidi kako se njihov politički sloj izdvaja u posebnu klasu. Toj klasi se pridružuje i novi tehnokratsko-administrativni sloj. Lagano, pridružuju se svi oni koji ne pripadaju radničko-seljačkom sloju. Docnije, ova klasa se sve manje regrutuje iz donjih društvenih slojeva, a sve više se reprodukuje iz sebe same. Ona poprima sve odlike uobičajene srednje klase. Prostire se preko celog društvenog horizonta. Kao takva, nužno postaje faktor stabilizacije konkretnog statusa quo. Kada dođe do velikih društvenih prevrata, postojeća srednja klasa biva uklonjena iz društvene stvarnosti. Ona može biti uklonjena kakvom smišljenom novoinstitucionalnom akcijom, ali, i samu sebe uklanja. Sama sebe jednim delom dokida, a drugim delom se samotransformiše u novu srednju klasu, koja će opet stabilizovati novonastali status quo. Pored toga, nestaje i zato što je novonastali institucionalni poredak, naprosto, nezainteresovan, kako za njenu sudbinu, tako i za njeno postojanje. Ona je za njega tek „ostatak starog" i, kao takva, nužno nestaje. Zauzvrat, „novi" poredak stvara „novu" srednju klasu koja će, kao i ona pre nje, stabilizovati novonastalo stanje. Stvara novu srednju klasu regrutovanjem pripadnika „revolucionarnih" slojeva, ali i regrutovanjem pripadnika „bivše" srednje klase.

O srednjoj klasi, kao delu već etablirane društvene stvarnosti u Jugoslaviji pisali su, pored ostalih, osamdesetih i devedesetih godina minulog veka Luka Marković, Aljoša Mimica i Danilo Mrkšić. Ideja novih srednjih slojeva je (mimo deklarativno izvikivane ideologije) *buržoaska ideja*. „Buržoaska *ideja* je ta kojom je prožeta ukupna ideologija epohe, ta koja dominira ukupnom, općom sviješću."[2] Da je „buržoaskom idejom" prožeta cela epoha, kako kaže Luka Marković, pokazuje i Aljoša Mimica: „U vreme svog punog procvata, dakle sredinom 19. veka, liberalizam je nastojao da se prikaže kao učenje koje se obraća *svim* slojevima stanovništva: najavljivao je postepeno rastvaranje društvenih nejednakosti u okriju jedne široke srednje klase. Iščezavanjem nasledne aristokratije, s jedne i opštom dostupnošću preduzetničke delatnosti, s druge strane, bili bi stvoreni uslovi da srednja klasa postane *jedina* klasa u građanskom društvu."[3] Pri kraju iste knjige, Mimica kaže: „Kao što su rodonačelnici klasičnog liberalizma slavili *staru* srednju klasu, to jest sitne kapitalističke preduzetnike i radišne, kalvinističke male ljude', i proglašavali je budućim nosiocem svekolike privredne i političke moći, tako su i vesnici, postkapitalističkog društva' izgradili mit o *novoj* srednjoj klasi kao novoj vladajućoj eliti."[4] Pišući o karakteru novih slojeva, Danilo Mrkšić ističe da klasna struktura u državnom socijalizmu poprima specifičan vid „u kojoj klasne suprotnosti ustupaju mesto novom tipu slojnih nejednakosti. *Ove nejednakosti između slojeva karakteriše prvenstveno njihov rang u hijerarhijskom sistemu društvenih funkcija, a ne sukobljenost koja bi proizilazila iz različitih položaja u strukturi svojinskih odnosa* (kurziv – moj)."[5] Baš to nepostojanje sukobljenosti po liniji svojinskih odnosa amortizuje mogućnost ozbiljnijeg klasnog sukoba. Kako tada, kada je Mrkšić pisao svoju knjigu, tako i danas. Stalnim isticanjem, u javnom saobraćaju, nužnosti hijerarhijskog poretka među slojevima, a bez objašnjenja njegove prirode i osvetljavanja uzroka koji su ga stvorili, sklanja se u senku činjenica da je taj hijerarhijski poredak samo vidljivi deo dubokog klasnog rascepa. „Budući da je osnovom reprodukcije postao klasni kompromis", masovna lojalnost hegemonom poretku vrednosti se istovremeno osigurava „i u okviru formalne demokracije i u skladu s važećim univerzalističkim vrijednosnim sistemima. Ti legitimacijski pritisci mogu se smanjiti jedino strukturama depolitizirane javnosti".[6] Pa i kada se danas, u okviru etablirane ideologije i podobne javnosti, vrši kritika onih koji su „bezobrazno" bogati, govori se o „nepoštenom, nezakonitom, koruptivnom, kriminalnom… načinu bogaćenja". Nikada i nigde se ne kaže istina: svi ti načini bogaćenja su samo epifenomeni *eksploatatorskog* društvenog poretka. To je Đilas naslutio. Naslutio je pohod nove klase koja se rađa u nedrima otuđenih vladajućih struktura realnog (postojećeg) socijalizma. Kritikujući komunističku oligarhiju, upozoravajući na njenu deformaciju, Đilas se nije odrekao komunističke utopije.

nastavak u sledećem broju

1 Maksim Gorki, (1987) *Neugodne misli.* S ruskog preveo Mirko Đorđević. Beograd: Filip Višnjić, str. 107.

2 Luka Marković, (1978) *Klasna borba i koncepcije razvoja.* Zagreb: Naprijed, str. 157.

3 Aljoša Mimica, (1983) *Ogled o srednjoj klasi. Pregled razvoja jednog sociološkog pojma.* Beograd: IIC SSO Srbije, str. 48.

4 *Isto*, str. 121-122.

5 Danilo Mrkšić, (1987) *Srednji slojevi u Jugoslaviji.* Beograd: IIC SSO Srbije, str. 83.

6 Jürgen Habermas, (1982) *Problem legitimacije u kasnom kapitalizmu.* Preveo Marijan Bobinac. Zagreb: Naprijed, str. 75.

Dragomir Olujić

„Bosansko proljeće" i Srbija (4)

Kako je teško izgovoriti reč radnik!

„Bosansko proljeće" usred zime (kad mu vreme nije) odmah je pokazalo svu bedu sva četiri stuba 'bosanske politike': i lokalne nacionalističke 'elite', i njihove (državno) matične 'elite', i međunarodna zajednica, i mediji, našli su se bez izuzetka na istoj strani – protiv radnika, naroda i građana! I, svi sa gotovo istovetnom 'argumentacijom' utemeljenoj na lažima, manipulacijama, podmetanjima, teorijama zavere i izbegavanju odgovornosti i prebacivanju 'krivice' na narod!

Paralelno sa širenjem radničkog bunta iz Tuzle na druge gradove po BiH i njegove 'zaraze' po regionu, mediji u sadejstvu sa političkim elitama učesnike označavaju kao nezadovoljne građane, huligane i vandale, razne neformalne i fejsbuk grupe, a „organizatore" i njihove motive traže 'iza scene'. Iz medijskih izveštaja nestaje reč „radnici", nestaju i zahtevi demonstranata – od onih protiv privatizacije i nezaposlenosti do onih protiv nacionalističkih i lokalnih elita, pa i njihove parole, uključujući i onu najupečatljiviju: „Ne želim biti Srbin, Hrvat, Bošnjak i ostali. Želim biti građanin i živit od svog rada!"

I mediji u Srbiji su se, pokazivali smo to u prethodnim nastavcima, kao i lokalni i regionalni političari, i Evropa i svet, i NATO i UN, i međunarodna zajednica uplašili radničkog, klasnog bunta i postavili gard u odbranu nacije, usput proizvodeći nacionalizam, čak i šovinizam.

Uz malu pomoć Krajišnika

Naravno „srpska priča" o „bosanskom proljeću" ne bi bila kompletna bez svesrdne pomoći Srba „s one strane Drine", pre svega oca i sina Kecmanovića i nezaobilaznog Emira Kusturice!

Prvi se javio sin Vladimir Kecmanović! On je u „Politici" napisao da je „za ozbiljan, organizovan protest, međutim, potrebna ozbiljna organizacija. A iza ozbiljne organizacije mora neko ozbiljan da stoji. A u Bosni ne postoji niko ko bi tako nešto mogao, a smeo da organizuje bez konsultacije sa 'stranim faktorom'. Čitaj – kolonizatorom. A protesti protiv kolonijalnog stanja koji se izvode u koordinaciji sa kolonizatorom, ma koliko ozbiljno delovali, ozbiljni ne mogu da budu. Ali, da budu krvavi – mogu".

Međutim, piše mladi Kecmanović, kao što se ni u „arapskom proleću", i ni u Bosni se, očigledno, stvar nije odigrala po planu kolonizatora. Ne zato što je nasilje bilo prekomerno. Na manje nasilja se, garantovano, nije ni računalo. Nego zato što je broj demonstranata bio neočekivano mali. I konačno – a to je kolonizatorima, dobar vam stojim, bio glavni, ako ne baš i jedini motiv – nemiri se nisu preneli na Republiku Srpsku".

Tek uzgred! Za sina Kecmanovića „uz tragične žrtve ovih nemira, bar kako se čini sada, najgora tekovina neuspelih protesta biće činjenica da je zapaljen arhiv u kom su bili pohranjeni dragoceni dokumenti o Mladoj Bosni. Gavrilo Princip se, tako, pretvara u tradicionalnu žrtvu sarajevskih turbulencija". Pobeći iz Sarajeva, svog rodnog grada, i govoriti o Gavrilu nije baš Princip(ijelno), zar ne?!

Emir Kusturica se, ukratko, odao istraživačkom novinarstvu, pa je po Federaciji BiH viđao samo ljude u Armaniju i Gučju, da bi postavio (i ostavio ga bez odgovora) 'epohalno' pitanje: „Koja gladna masa ruši i pali?"

Otac Nenad Kecmanović, nekadašnji sarajevski, pa beogradski, a sadašnji banjalučki univerzitetski profesor i čovek koji je – čini mi se jedini? – promenio sve strane na bosanskoj javnoj sceni, tvrdi da „podatak da je hrvatski premijer banuo među hercegovačke prvake u Mostar i 'srbijanski' vicepremijer iznenada ugostio Dodika i Bosića u Beogradu da bi sprečili širenje nemira iz bošnjačkih gradova u RS i 'H-B', predstavlja nedvosmislenu manifestaciju poverenja Brisela u lidere 'nove članice Hrvatske' i 'stare kandidatkinje Srbije'. Da li će dobiti priliku i da, recimo, ponude plan za izlaz iz bosanskog ćorsokaka po kome Bošnjaci neće morati da strahuju od raspada Bosne, Hrvati da trpe majorizaciju u Federaciji, Srbi da se brinu za opstanak RS? Kada bi i Vašingtonu i Briselu zaista bio samo cilj da u Bosni postignu mir i stabilnost, uz demokratiju i ljudska prava, samoodrživost i razvoj, onda bi bilo sasvim svejedno da li će se to postići u unitarnoj državi, u konfederaciji tri republike ili u tri odvojene države". Nek' razume ko može!?

Aktuelni protesti u BiH imaju socijalnu dimenziju, ali „definitivno po svim grafitima, izjavama, zahtjevima, ovi protesti imaju politički karakter", rekao je u razgovoru za „Danas" docent Ekonomskog fakulteta u Banjaluci dr Milenko Krajišnik. „Znate, gladan čovjek traži radno mjesto, a ne traži ukidanje Predsjedništva, a naročito ne ukidanje entiteta", Krajišnikov je odgovor na Kusturičino pitanje!

Dovođenja do sledeće pobune

Onda se u našu priču umešao 'svetski duh' i centar svih svetskih protivrečnosti i tenzija premestio u Ukrajinu, a za građanskog „čuvara vatre" u BiH i regionu i izveštaje o plenumima, kad je o Srbiji reč, 'odredio' Portal e-novine! Za – da parafraziram Zupanovog komesara Antona – „Dovođenja do sledeće radničke pobune" ostali su, kao i nebrojeno puta do sada, neformalni i alternativni izvori vesti!

Kopču „bosanskog proljeća" sa svetom i njegov povratak u žižu medijske pažnje pokušao je – ko bi drugi? – da izgradi otac Kecmanović, zasad bez uspeha! Naime, u prvom 'predahu' ukrajinsko-ruskog rata oko Krima, valjda da bi olabavio pritisak na Srbiju da se izjasni u ovom sporu, profesor Kecmanović je napisao: „Oni u federaciji su izgleda zaduženi samo da produkuju stvarne i montirane povode da se 'međunarodna zajednica' pozabavi Republikom Srpskom". Tome su služili, kaže on, „i nedavni masovni socijalni protesti", ali „u Srpsku se nisu prelili". Jer, međunarodna zajednica, umesto da se „angažuje na ustavnoj reformi federacije – ili priznanjem hrvatskog 'trećeg entiteta', ili osporavanjem podele na deset kantona – iz Brisela neprestano hoće da reformišu celu BiH i, posebno, Republiku Srpsku".

Ovaj proces naravno vodi Nemačka, kako tvrdi profesor Kecmanović, opet „sa tradicionalnim prijateljem Hrvatskom i novim prijateljem – proevropskom Srbijom krči put ka 'toplim morima' na kome se spotiče o BiH. Naravno, ne o 'jedinstvenu i celovitu', jer su lokalni Hrvati i njihovo bošnjačko cveće već spremni, nego o Srbe i Republiku Srpsku. Dakle, BiH treba ustavno centralizovati da bi spotičanje bilo otklonjeno, a od toga, zna se, ništa nema bez rušenja Dodika – milom izbora ili silom uličnih nemira".

Ipak, i Vučić i Dodik posle boravka u Moskvi, i Rusija i Nemačka zaokupljene prevaziđanjem ukrajinske krize izgleda da su se, srećan je Kecmanović, „dogovorili da Bosnu, odnosno Republiku Srpsku za sada ostave po strani".

Na kraju, mora se reći, medijski izveštaji (ne samo) u Srbiji su praćeni i odgovarajućim fotografijama. U novinama, ili na televizijama, videli smo gomilu slika kako demonstranti kamenicama gađaju vladine zgrade, ili pale automobile, ili ruše kioske... Nismo videli nijednu sliku kako policija svuda (prva počinje da) bije demonstrante, kako policija u Sarajevu gura demonstrante u Miljacku...

Slično je bilo i u komentarima čitalaca u on line izdanjima listova, u društvenim mrežama...!

Građani BiH, kao i drugde u svetu, imaju pravo na proteste i sve drugo što spada u korpus ljudskih prava i sloboda, a da li će oni biti nasilni zavisi od milion faktora. Recimo, u konkretnom slučaju, kako bi se događaji odvijali da je premijer Tuzlanskog kantona odmah izašao pred radnike ili da policija u Sarajevu nije gurala ljude u Miljacku?

U izveštavanju mediji određenom događaju posvećuju manje ili više pažnje. Ali, ako se već prati neka tema, onda malo više znanja i razumevanja, odmerenosti i korektnosti – i u medijima, i kod čitalaca, slušalaca i gledalaca, i kod 'pisaca' komentara, ali i kod građana – nije na odmet!

National Endowment for Democracy
Supporting freedom around the world
FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION
UČITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI
Imenovati TO ratom
CZKd
Odbrani Filozofski
Odbrani Filološki
Projekat finansira Evropska unija kroz Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava.
Sadržaj ovog štampanog materijala je isključiva odgovornost CZKDa i ni pod kojim okolnostima se ne može smatrati da odražava stav Evropske unije.

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Imenovati TO ratom
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica